

IZVJEŠTAJ

O FINANSIJSKOJ REVIZIJI DIREKCIJE ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2011. GODINU

Broj: 01-02/03-08-16-1-382/12

Sarajevo, juni 2012. godine

SADRŽAJ

I	MIŠLJENJE REVIZORA.....	3
II	NALAZI I PREPORUKE	5
1.	Uvod.....	5
2.	Postupanje po ranijim preporukama.....	5
3.	Sistem internih kontrola	6
4.	Budžet.....	7
5.	Finansijski izvještaji.....	9
6.	Pregled rashoda budžeta	9
6.1.	Tekući izdaci	10
6.2.	Kapitalni izdaci	14
7.	Bilans stanja.....	14
8.	Javne nabavke	15
9.	Prihodi.....	15
10.	Ostalo.....	16
11.	Korespondencija	18
III	PRILOG.....	19
	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI I IZJAVA O ODGOVORNOSTIMA	19
	Izjava o odgovornostima rukovodstva	
	Pregled rashoda budžeta za 2011. godinu	
	Bilans stanja na 31.12.2011. godine	

I MIŠLJENJE REVIZORA

Uvod

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja i usklađenosti poslovanja sa odgovarajućim zakonima i propisima za godinu koja se završava 31. decembra 2011. godine u **Direkciji za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine** (u daljem tekstu: Direkcija).

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo Direkcije je odgovorno za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, tj. Zakonom o finansiranju institucija BiH, Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija BiH i Pravilnikom o računovodstvu budžeta institucija BiH. Ova odgovornost uključuje i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže značajne pogrešne iskaze usljed prevare ili greške.

Pored odgovornosti za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo Direkcije je također odgovorno da osigura da su finansijske transakcije i informacije koje su prikazane u finansijskim izvještajima usklađene sa odgovarajućim zakonima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH, broj 12/06) i Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija (ISSAI). Ovi standardi zahtijevaju da postupamo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže značajne pogrešne iskaze. Revizija uključuje obavljanje postupaka u cilju pribavljanja revizionih dokaza o iznosima i objavama u finansijskim izvještajima. Izbor postupka je zasnovan na prosuđivanju revizora, uključujući procjenu rizika značajnog pogrešnog prikazivanja u finansijskim izvještajima usljed prevare ili greške. Prilikom procjene rizika revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u cilju osmišljavanja revizionih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u svrhu izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola. Revizija također ocjenjuje finansijsko upravljanje, funkciju interne revizije i sistem internih kontrola.

Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskim izvještajima, naša odgovornost je izražavanje mišljenja o tome da li su finansijske transakcije i informacije koje su prikazane u finansijskim izvještajima, po svim bitnim pitanjima, usklađene sa odgovarajućim zakonima. Ova odgovornost uključuje obavljanje procedura kako bi dobili revizione dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene koje su određene zakonom. Ove procedure uključuju procjenu rizika od značajnih neslaganja sa zakonima.

Vjerujemo da su pribavljeni revizioni dokazi dovoljni i odgovarajući i da osiguravaju osnovu za naše mišljenje.

Mišljenje

Prema našem mišljenju, finansijski izvještaji Direkcije prikazuju fer i istinito, po svim bitnim pitanjima, stanje imovine i obaveza na 31. decembra 2011. godine i rezultate poslovanja i izvršenja budžeta za godinu koja se završila na navedeni datum u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Finansijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvještajima bile su u svim značajnim aspektima usklađene sa odgovarajućim zakonima i propisima.

Isticanje predmeta

Ne izražavajući rezervu na dato mišljenje, skrećemo pažnju na tačku 10. Izvještaja koja opisuje realizaciju BHATM projekta.

Sarajevo, 07.06.2012. godine

GENERALNI REVIZOR

Milenko Šego

**ZAMJENIK
GENERALNOG REVIZORA**

Dževad Nekić

**ZAMJENICA
GENERALNOG REVIZORA**

Božana Trninić

II NALAZI I PREPORUKE

1. Uvod

Direkcija je upravna organizacija u sastavu Ministarstva komunikacija i prometa BiH. Od 01.01.2010. godine u primjeni je novi Zakon o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine¹ kojim se uređuju uslovi za siguran zračni promet u zračnom prostoru Bosne i Hercegovine, a odnosi se na: ovlaštenja u oblasti civilnog zrakoplovstva i kontrole zračnog prometa, opće uslove za zrakoplovstvo, obaveze i odgovornosti u pogledu zrakoplovne navigacije, inspekcijski i stručni nadzor, usluge u zrakoplovnoj plovidbi, aerodrome, potragu i spašavanje, zrakoplove, zrakoplovno ovlašteno i zrakoplovno stručno osoblje, zrakoplovne operatere i druge djelatnosti u zrakoplovstvu, istraživanja nesreća i incidenata, sigurnost civilnog zrakoplovstva i prekršaje u zrakoplovstvu. Direkcija obavlja dužnosti definisane ovim Zakonom, a nadležna je i odgovorna za obavljanje funkcije regulatora i nadzora u civilnom zrakoplovstvu i kontroli leta.

Sjedište Direkcije je u Banjoj Luci, a regionalni uredi su uspostavljeni u Sarajevu i Mostaru. Radom Direkcije rukovodi glavni direktor i dva zamjenika glavnog direktora, koji su državni službenici, a imenovani su 29.09.2006. godine bez ograničenja mandata. Glavni direktor rukovodi radom Direkcije i odgovoran je ministru komunikacija i prometa BiH. Zamjenici direktora rukovode radom sektora.

Unutrašnja organizacija Direkcije utvrđuje se kao posebna cjelina u okviru Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva komunikacija i prometa BiH. Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Direkcije predlaže glavni direktor, donosi ga ministar, a potvrđuje Vijeće ministara BiH. Prema važećem Pravilniku, za obavljanje poslova iz nadležnosti Direkcije, predviđeno je 79 radnih mjesta, od čega je 61 radno mjesto predviđeno u Banjoj Luci, 13 radnih mjesta u Regionalnom uredu u Sarajevu i 5 radnih mjesta u Regionalnom uredu u Mostaru.

Direkcija se finansira iz budžeta institucija Bosne i Hercegovine i prihoda od naplate naknada definisanim Zakonom o zrakoplovstvu BiH.

2. Postupanje po ranijim preporukama

Ured za reviziju institucija BiH izvršio je finansijsku reviziju Direkcije za 2010. godinu o čemu je sačinjen Izvještaj o reviziji, te izrazio mišljenje s rezervom na finansijske izvještaje i zakonitost poslovanja vezano za procedure javnih nabavki i finansijsko izvještavanje, uz isticanje predmeta vezano za izdatke za naknade zaposlenim, specijalizaciju i školovanje, ugovore o djelu, te realizaciju BHATM projekta.

Direkciji su predložene preporuke kojima se sugeriše preduzimanje određenih aktivnosti na poboljšanju poslovanja i otklanjanju nepravilnosti u daljem poslovanju.

Direkcija je dostavila odgovor Uredu saglasno članu 16. stav 3. Zakona o reviziji institucija BiH o preduzetim aktivnostima radi prevazilaženja slabosti i nedostataka koji su identifikovani u Izvještaju o reviziji za 2010. godinu.

¹ Službeni glasnik BiH, broj 39/09

Osvrtom na preporuke revizije dane u Izvještaju o reviziji za 2010. godinu, te uvidom u preduzete aktivnosti, utvrdili smo sljedeće:

Realizovane preporuke:

- Izrađen je Pravilnik o evidentiranju izdataka po izvorima finansiranja.
- Nisu zabilježeni slučajevi neodgovarajućih prikazivanja pozicija izdataka u finansijskim izvještajima.
- Pri zapošljavanju novih zaposlenih poštovana je važeća zakonska regulativa.
- Usvojen je Pravilnik o kriterijima i postupku ostvarivanja novčane nagrade-stimulacije s preciznim kriterijima za vrednovanje rezultata rada kao osnova za isplatu stimulacije.
- Direkcija je usvojila izmjene Pravilnika o službenim putovanjima i uvela obavezu periodične analize efekata i svrsishodnosti službenih putovanja.
- Usvojen je novi Pravilnik o korištenju službenih mobilnih i fiksnih telefona.
- Ažurirane su evidencije vezano za popunjavanje putnih naloga.
- Pravilnikom o obuci osoblja Direkcije od 31.08.2011. godine definisana su prava i obaveze zaposlenika upućenih na obuku. Priručnikom o obukama i razvoju osoblja Direkcije definirani su politika, opći ciljevi i smjernice obuke osoblja u skladu s međunarodnim standardima.
- Direkcija je 22.06.2010. godine usvojila Proceduru stvaranja i evidentiranja finansijskih obaveza. Nisu uočeni slučajevi neadekvatnog evidentiranja rashoda.
- Izvršeno je potpuno popisivanje sredstava u pripremi u sklopu godišnjeg popisa.

Preporuke čija je realizacija u toku:

- Direkcija je preduzela aktivnosti koje su pod njenom kontrolom u cilju uvođenja BHATM sistema u samostalan operativan rad. Međutim, projekat BHATM Strategije još uvijek nije zatvoren. Nadalje, vezano za isplate naknada za stipendije učenika, Direkcija je ovu obavezu zaključno s 31.12.2011. godine prenijela na Agenciju za pružanje usluga u zračnoj plovidbi BiH (u daljem tekstu: Agencija).
- Direkcija je i u 2011. godini vršila angažovanje lica na osnovu ugovora o djelu. U značajnijoj mjeri angažman je vršen za obavljanje poslova vezanih za BHATM projekat. Zaključno s 31.12.2011. godine ovi ugovori preneseni su na teret Agencije.
- Direkcija je preduzelo određene korake ka unaprijeđenju sistema javnih nabavki.

3. Sistem internih kontrola ²

Direkcija je odgovorna za kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja i usklađenost poslovanja sa zakonima i propisima. Preduslov za funkcionisanje sistema internih kontrola je postojanje odgovarajućeg kontrolnog okruženja koje se uspostavlja donošenjem adekvatnih propisa i uspostavom odgovarajuće organizacione strukture.

U skladu s važećim Zakonu o zrakoplovstvu BiH rukovodstvo Direkcije čine glavni direktor i dva zamjenika glavnog direktora koji su državni službenici bez ograničenja

² Sistem internih kontrola je jedinstven proces koji uvodi rukovodstvo i zaposleni institucije, a osmišljen je za pružanje razumnog uvjerenja da se u izvršavanju misije institucije postižu sljedeći opći ciljevi: efikasne poslovne operacije, pouzdano finansijsko izvještavanje, usklađenost poslovanja sa zakonima i propisima i zaštita imovine.

trajanja mandata. Jedan od zamjenika glavnog direktora, pored pomenute funkcije, obavlja i funkciju vršioca dužnosti zamjenika direktora Agencije. Imenovanje je izvršeno 24.06.2010. godine, do okončanja postupka imenovanja direktora Agencije, a najduže šest mjeseci. Nakon toga, mandat je produžavan u nekoliko navrata na osnovu rješenja predsjedavajućeg Vijeća Agencije. Također, Odlukom predsjedavajućeg Vijeća Agencije od 28.06.2011. godine utvrđena je i novčana naknada za rad vršioca dužnosti u mjesečnom iznosu od 950 KM za direktora, odnosno 900 KM za zamjenike direktora. Odluka ima retroaktivnu primjenu od 24.06.2010. godine do 24.06.2011. godine. Evidentno je kako je tokom cijele 2011. godine zamjenik direktora Direkcije obavljao i funkciju zamjenika direktora Agencije. S obzirom da je zamjenik direktora Direkcije ujedno i rukovodilac Sektora za sigurnost letenja i zrakoplovnu sigurnost, smatramo kako ovakav angažman može uticati na efikasno rukovođenje i racionalno raspolaganje budžetskim sredstvima.

U cilju poboljšanja sistema internih kontrola Direkcija je putem Odjela za osiguranje kvaliteta uspostavila periodičnu procjenu vlastitih performansi provođenjem internih kontrola. S tim u svezi uspostavljene su Procedure internog audita Direkcije, Priručnik kvaliteta, Procedure za upravljanje korektivnim i preventivnim mjerama, Pravilnik o internoj kontroli finansijskog poslovanja i druga dokumenta.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Direkcije predviđeno je, između ostalog, da su radna mjesta zamjenika glavnog direktora u Banjoj Luci. Međutim uvidom u dokumentaciju, potvrdili smo kako oba zamjenika imaju svoje urede u Sarajevu. Prema obrazloženju menadžmenta Direkcije, ovakvo stanje uzrokovano je povećanim obim poslova na realizaciji BHATM Strategije izvan sjedišta Direkcije.

Važan segment za efikasnost sistema internih kontrola je proces uspostavljanja funkcionalno nezavisne interne revizije. Prema Zakonu o internoj reviziji institucija BiH³ BHDCA ne ispunjava kriterije za uspostavljanje vlastite jedinice (odjela) za internu reviziju.

4. Budžet

- **Planiranje i izvršenje budžeta**

Direkcija je Ministarstvu finansija i trezora BiH u rujnu 2011. godine uputila korigovani zahtjev za dodjelu sredstava iz budžeta za 2011. godinu u iznosu od 7.381.710 KM, te dva aneksa zahtjeva za budžet u iznosima od 5.350.810 KM (BHATM projekat) i 9.600.000 KM (nabavka zgrade). Međutim, zbog neusaglašenih stavova u vezi s usvajanjem budžeta tokom cijele 2011. godine, ovi zahtjevi nisu razmatrani, te isti nisu prošli proceduru redovnog usvajanja budžeta.

Finansiranje Direkcije u 2011. godini realizovano je u skladu s odlukama o privremenom finansiranju institucija BiH (četiri odluke) te Odlukom o operativnim mjerama za provođenje Odluke o privremenom finansiranju institucija BiH za period januar-mart 2011. godine. Ove odluke su predviđale kvartalno raspolaganje sredstvima u visini ¼ od iznosa usvojenog budžeta za 2010. godinu i to isključivo za tekuće izdatke, bez kapitalnih izdataka.

³ Službeni glasnik BiH, broj 27/08

Zakon o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2011. godinu⁴ usvojen je tek po isteku fiskalne godine, odnosno u 2012. godini. U skladu s ovim Zakonom, Direkciji su odobrena sredstva iz budžeta u visini ukupnog izvršenja na dan 10.02.2012. godine, odnosno u iznosu od 8.656.701 KM.

Budžet Direkcije sastoji se od sredstava neposredne potrošnje (odobreno **1.781.981 KM**), te dva programa posebnih namjena koji se finansiraju iz prihoda koje ostvaruje Direkcija naplatom naknada za pružanje usluga rutne zračne navigacije, i to:

- Program posebnih namjena *Namjenska sredstava od preleta* (odobreno 4.463.074 KM). Ova sredstva se koriste za finansiranje dijela rashoda Direkcije koji direktno ili indirektno učestvuju u pružanju usluga rutne zračne navigacije. Iz prethodne godine na ovaj projekat prenesena su neutrošena sredstva u iznosu od 2.863.929 KM. Pored toga, u toku godine izvršeno je pet raspodjela sredstava u ukupnom iznosu od 4.623.192 KM, tako da je ukupan budžet na ovom programu posebnim namjena iznosio **7.487.121 KM**.

- Program posebnih namjena *Projekat izgradnje sistema za upravljanje zračnim prostorom u Bosni i Hercegovini - BHATM projekat* (odobreno 2.411.646 KM). Ovaj projekat uspostavljen je na osnovu Odluke o odobravanju korištenja i raspodjeli sredstava ostvarenih na osnovu pružanja usluga rutne zračne navigacije⁵ usvojene od Vijeća ministara BiH. Sredstva se koriste za finansiranje troškova BHATM projekta. Na ovaj projektni kod je iz 2010. godine preneseno 302.185 KM, a u tekućoj godini je izvršeno pet raspodjela sredstava od preleta u ukupnom iznosu od 4.831.104 KM, te je stoga ukupan budžet programa iznosio **5.133.289 KM**. Iz ovih sredstava izvršen je i povrat pozajmice Ministarstvu finansija i trezora BiH u iznosu od 2.614.727 KM (detaljnije u tački 6.1. Povrat pozajmice).

Zbrajajući naprijed navedeno, Direkcija je praktično u 2011. godini na raspolaganju imala ukupno **14.402.391 KM**.

Ukupno izvršenje budžeta Direkcije za 2011. godinu iznosi **8.602.816 KM**, i to 1.771.120 KM iz sredstava neposredne potrošnje, 4.420.053 KM iz namjenskih sredstava od preleta i 2.411.643 KM iz sredstava BHATM projekta.

Sredstva odobrena Zakonom o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza za 2011. godinu razlikuju se, odnosno veća su za 53.884 KM od ukupnog izvršenja budžeta. Razlog neslaganja usvojenog budžeta od izvršenog su naknadna storniranja troškova na pozicijama putni troškovi i refundacija naknada za bolovanje.

Struktura odobrenog i izvršenog budžeta po vrsti rashoda prikazana je u prilogu Izvještaja, u Tabeli I – Pregled rashoda iz budžeta za 2011. godinu.

Ministarstvo finansija i trezora BiH je, na zahtjev Direkcije, krajem 2011. godine odobrilo prestrukturisanje rashoda u okviru odobrenog budžeta u iznosu od 271.500 KM. Zahtjev se najvećim dijelom odnosi na povećanje pozicije zakupa, a na teret pozicije ugovorenih usluga. Budući da je u toku 2011. godine došlo do povećanja troškova zakupa poslovnih prostorija sjedišta Direkcije u Banjoj Luci, nedostajala su sredstva na ovoj poziciji.

⁴ Službeni glasnik BiH, broj 12/12

⁵ Službeni glasnik BiH, broj 72/10

Analizirajući strukturu budžeta Direkcije za period 2008.-2011. godina, uočeno je kako je kontinuirano smanjivan udio sredstava koji se finansira iz budžeta institucija BiH u odnosu na ukupan budžet Direkcije, s 35% u 2008. godini na 20% u 2011. godini. Iz sredstava neposredne potrošnje, u 2011. godini finansirani su samo izdaci za bruto plaće i naknade troškova zaposlenih Direkcije.

- **Planirani i realizovani programski zadaci**

U programu rada Direkcije za 2011. godinu iskazani su strateški ciljevi i aktivnosti kao i način na koji se planiraju ostvariti. Strateški ciljevi za 2011. godinu su:

- Zatvaranje projekta izgradnje ATM sistema BiH, odnosno implementacija BHATM strategije;
- Provođenje priprema za ICAO reviziju nadzora sigurnosti letenja;
- Ispunjavanje uslova za EASA (Evropska agencija za zrakoplovnu sigurnost) standardizaciju;
- Unaprjeđenje uspostavljenog sistema kvaliteta Direkcije.

Program rada dostavljen je resornom ministarstvu 14.12.2010. godine.

Direkcija je sačinila i Ministarstvu komunikacija i prometa BiH dostavila Izvještaj o radu za 2011. godinu. U izvještaju je detaljno elaborisan stepen realizacije planiranih strateških ciljeva koje je Direkcija ostvarila u 2011. godini. U izvještajnom periodu Direkcija je donijela i u službenim glasilima BiH objavila 23 podzakonska akta iz oblasti civilnog zrakoplovstva. Direkcija u izvještaju navodi kako je provela niz aktivnosti na uvođenju sistema upravljanja kvalitetom te da je usvojila više od 60 internih dokumenata kvaliteta i revidirala više od 20 postojećih. Direkcija je obavljala i druge aktivnosti koje nisu bile predviđene Planom rada, a koje su prouzrokovane kašnjenjem uspostave Agencije u punom kapacitetu.

5. Finansijski izvještaji

Direkcija je u skladu s Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija BiH (Službeni glasnik BiH, broj 33/07) sačinila godišnji finansijski izvještaj za 2011. godinu koji sadrži bilans stanja, pregled rashoda budžeta po ekonomskim kategorijama, posebne podatke o plaćama i broju zaposlenih, pregled dinamike zapošljavanja, pregled stalnih sredstava u obliku stvari i prava i pregled kapitalnih ulaganja po vrstama, projektima i opremi i pregled prihoda, primitaka i finansiranja. Također, sastavni dio godišnjeg finansijskog izvješća čini i analiza izvršenja budžeta koja je sastavljena u tekstualnom obliku.

Direkcija je u skladu s Instrukcijom Ministarstva finansija i trezora BiH za sačinjavanje godišnjeg izvještaja o izvršenju budžeta, predalo propisane obrasce 29.02.2012. godine Ministarstvu finansija i trezora BiH i Agenciji za statistiku BiH.

6. Pregled rashoda budžeta

6.1. Tekući izdaci

- **Bruto plaće**

Ukupno ostvarene bruto plaće i naknade iz plaća u 2011. godini iznose 2.098.816 KM (Direkcija 1.523.699 KM, a BHATM 575.117 KM). Na 31.12.2011. godine u Direkciji su bile zaposlene 74 osobe (57 iz Direkcije i 17 koji bi trebali preći u Agenciju). Naime, odredbama Pravilnika o izmjenama i dopunama pravilnika o unutarnjoj organizaciji Ministarstva prometa i komunikacija BiH, iz listopada 2009. godine, definisano je da zaposleni u Direkciji čije radno mjesto nije predviđeno ovom sistematizacijom, ostaju u radnom odnosu pod istim uslovima, do donošenja akta o sistematizaciji radnih mjesta u Agenciji. Prema navedenom, iskazani su troškovi plaća za 17 zaposlenika Direkcije čiji prelazak u Agenciju nije realizovan iz razloga nepostojanja sistematizacije radnih mjesta u Agenciji.

Pregledom radnopravnog statusa zaposlenih konstatovano je kako je Direkcija ispoštovala preporuke revizije iz Izvještaja o reviziji Direkcije za 2010.godinu, te za radna mjesta na kojima su bila angažovana lica po ugovoru o radu na određeno vrijeme, raspisala konkurs za popunu radnih mjesta državnih službenika i zaposlenika u skladu sa Zakonom o radu BiH i Zakonu o državnoj službi u institucijama BiH.

Konstatirano je kako je Direkcija isplaćivala zrakoplovni dodatak, u skladu s usvojenom Odlukom Vijeća ministara BiH o utvrđivanju dodatka na plaću zaposlenih u Direkciji⁶. Pripadajući dodatak na plaću isplaćen je u ukupnom iznosu od 107.517 KM za 22 zaposlena u rasponu od 15 - 30% od njihove osnovne plaće. Dodatak se odnosi na zaposlene u odjelima iz područja kontrole, upravljanja, navigacije i sigurnosti letenja. Sredstva za isplatu dodatka osiguravaju se iz prihoda ostvarenih na osnovu pruženih usluga u oblasti zračnog prometa.

Također, Direkcija je tokom godine isplatila stimulacije za 22 zaposlena u neto iznos od 6.913 KM.

- **Naknade troškova zaposlenih**

Ukupne naknade troškova zaposlenih realizovane s 31.12.2011. godine iznose 607.892 KM. Od toga, značajniji izdaci odnose se na naknade studentima i učenicima (173.850 KM), naknade za rad u komisijama (128.350) i naknade za topli obrok tokom rada (117.129 KM).

Naknade studentima i učenicima isplaćivane su u skladu s Odlukom direktora o stručnom osposobljavanju stipendista za sticanje dozvole nadzornog kontrolora u kontinuitetu od 2006. godine, u svrhu realizacije BHATM projekta, a na račun finansijskih sredstava od preleta. Utvrđeni iznos stipendije iznosio je 450 KM da bi se odlukom direktora, visina iste sredinom 2011. godine povećala na 800 KM.

Naknade za rad u komisijama isplaćivane su u skladu s Odlukom Vijeća ministara BiH o utvrđivanju naknade za rad u projektnom odboru za realizovanje projekta upravljanja zračnim prometom u BiH⁷. Na osnovu rezultata rada na mjesečnoj bazi, naknade su isplaćene u rasponu od 80 KM do 700 KM za 43 zaposlenika Direkcije.

⁶ Službeni glasnik BiH, broj 9/12

⁷ Službeni glasnik BiH, broj 7/10

Navedene naknade isplaćivane su u kontinuitetu do 01.01.2012 kada direktor Direkcije donosi Odluku o prestanku vođenja programa finansiranja BHATM projekta.

- **Putni troškovi**

Ukupno realizovani putni troškovi u 2011. godini iznose 367.144 KM. Od toga, putni troškovi u zemlji iznose 75.972 KM, a putni troškovi u inostranstvu 291.172 KM. U usporedbi s realizacijom putnih troškova iz 2010. godine, realizacija istih je smanjena za 36%.

Analizirajući izdatke vezano za putne troškove, konstatovali smo da su putovanja u zemlji pretežno vezana za sastanke i sjednice povodom implementacije BHATM Strategije, a putovanja u inostranstvo se većinom odnose na sastanke povodom implementiranja sporazuma funkcionalnog bloka zračnog prostora Centralne Evrope, potpisivanja sporazuma iz oblasti sigurnosti letenja, prisustva kursevima iz oblasti zračne navigacije itd.

- **Izdaci telefonskih i poštanskih usluga**

Izdaci telefonskih i poštanskih usluga iskazani su u iznosu od 129.670 KM. Značajniji izdaci odnose se na fiksne telefone (47.067 KM), internet (47.326 KM) i mobilne telefone (25.491 KM).

Pravo na mjesečnu naknadu troškova službenih telefona imaju 34 zaposlena i to: direktor (do 400 KM), zamjenici direktora (do 300,00 KM), pomoćnici direktora (do 80 KM), šefovi odsjeka (do 50 KM), stručni savjetnici i koordinatori (do 30 KM). Osvrtom na preporuke iz Izvještaja o reviziji Direkcije za 2010. godinu, možemo konstatovati da je Direkcija ispoštovala preporuke vezano za reguliranja potrošnje fiksnih telefona i interneta.

- **Izdaci za usluge prijevoza i goriva i održavanja vozila**

Izdaci nastali upotrebom službenih vozila iznose 105.803 KM. Značajniji izdaci odnose se na izdatke za gorivo (61.035 KM), materijal i usluge za održavanje vozila (19.447 KM), te osiguranje vozila (13.174 KM).

Direkcija raspolaže s voznim parkom od 14 vozila. Od tog broja, devet vozila je na korištenju u sjedištu institucije, a pet vozila u regionalnom centru Sarajevu. Korištenje i održavanje službenih vozila definisano je internim pravilnikom. Brigu o vozilima vode vozači. Pravo raspolaganja vozilom 24 sata imaju direktor i zamjenici direktora. Uvidom u putne naloga za službena vozila utvrđeno je da se uredno vode evidencije o korištenju vozila, odnosno u većini slučajeva popunjavaju se svi potrebni elementi definisani putnim nalogom. Odjel za finansije i računovodstvo, radi praćenja troškova korištenja službenih vozila izradio je bazu podataka na osnovu koje se i ocjenjuje opravdanost nastanka troška. Sva vozila Direkcije su kasko osigurana.

- **Unajmljivanje imovine i opreme**

Značajni rashodi evidentirani na ovoj skupini konta odnose se na zakup za smještaj telekomunikacijske opreme (1.027.574 KM), te unajmljivanje prostora i zgrada (658.911 KM).

Zakup telekomunikacionih vodova: BHATM strategija koju je usvojilo Vijeće ministara BiH obavezuje Direkciju da izvrši realizaciju projekta upravljanja zračnim prometom. Kao podprojekat upravljanja zračnim prometom je implementacija telekomunikacione mreže putem koje bi se prenosili svi podaci koji se koriste prilikom navedene kontrole. U skladu s preporukama projektnog rješenja BIHAN i preporukama isporučioća sistema za upravljanje zračnim prometom INDRA, određeni su optimalni kapaciteti linkova za potrebe projekta.

Direkcija je provela proceduru nabavke telekomunikacionih vodova i sklopila ugovore s nadležnim provajderima za realizaciju 18 optičkih linkova koji će se koristiti prilikom kontrole preleta. Finansiranje ovih linkova u 2011. godini izvršeno je iz budžeta Direkcije, dok za iste u 2012. godini sva nadležnost prelazi na Agenciju. Direkcija je zaključila 4 ugovora za iznajmljivanje optičkih vodova u okviru kojih su obuhvaćeni primarni i backup optički linkovi, te je iznajmila optičke linkove preporučenih kapaciteta i izvršila testiranje istih. Ukupni izdaci za iznajmljivanje optičkih linkova i zakup prostora u 2011. godini iznosili su 1.026.450 KM. Od toga je samo za iznajmljivanje optičkih linkova u 2011. godini utrošeno 986.857 KM.

Mišljenja smo kako je neophodno imati kvalitetnu telekomunikacijsku infrastrukturu za potrebe upravljanja zračnim prometom.

Zakup prostora i zemljišta za potrebe radio relejnog prijenosa: Za zakup prostora i zemljišta, te za potrebe radio relejnih linkova u 2011. godini utrošeno je 60.653 KM. Radio relejni linkovi predstavljaju dodatno rješenje koje poboljšava kvalitet, dostupnost i sigurnost sistema telekomunikacijskih vodova u projektu upravljanja zračnim prometom. Direkcija je implementirala radio relejne linkove na svim trasama na kojima su iznajmljeni optički vodovi, izuzev trase Sarajevo – Banja Luka. Radio relejni linkovi su uspostavljeni na frekvencijama koje su od Regulatorne agencije za komunikacije BiH odobrene samo za potrebe Direkcije.

Mišljenja smo kako treba izvršiti analizu implementacije redundantnog (rezervnog) radio relejnog prstena na trasi Sarajevo – Banja Luka. Prsten bi trebao da omogući kvalitetan prijenos svih vrsta i količina podataka za potrebe upravljanja zračnim prometom. Ovim bi dobili redundantnu radio relejnu mrežu, dodatno osigurali telekomunikacioni sistem, a u perspektivi omogućili besplatno povećanje kapaciteta radio relejnih linkova. Radio relejni prsten bi pored navedenog omogućio i smanjenje potrebe za optičkim linkovima (backup optički linkovi), a time ostvario i uštedu sredstava, uz punu tehničku funkcionalnost i sigurnost sistema.

Unajmljivanje prostora i zgrada: Realizacija troškova zakupa nastala je u skladu sa ugovorom o zakupu poslovnog prostora sjedišta Direkcije. Direkcija zakupljuje prostor površine 1.901m² po mjesečnoj cijeni od 57.030 KM bez PDV-a (66.725 KM s PDV-om). U ugovorenu cijenu uključeni su troškovi čišćenja i čuvanja/osiguranja objekta.

- **Ugovorene usluge**

Izdaci za ugovorene usluge u 2011. godini iznosili su 1.302.063 KM. Značajniji izdaci odnose se na izdatke za specijalizaciju (665.896 KM), neto izdatke za ugovore o djelu (298.142 KM), stručne usluge (124.924 KM), te usluge reprezentacije (40.782 KM).

Izdaci za specijalizaciju i školovanje: Značajnija realizacija troškova vezanih za specijalizaciju i školovanje ostvarena je na osnovu plaćanja troškova za pružanje usluga stručnog osposobljavanja 50 kandidata za sticanje dozvole oblasnog nadzornog kontrolora zračnog prometa s radarskim odobrenjem i posebnim ovlaštenjem. S obzirom da se kasni s preuzimanjem kontrole neba, odnosno operativnom uspostavom Agencije, Direkcija je u skladu s planom obuke i u 2011. godini nastavila s kontinuiranom obukom kandidata, te je zato ugovorila nastavak pružanja usluga stručnog osposobljavanja. Tim ugovorom su definisane faze osposobljavanja, kao i dinamika plaćanja usluga. Od 01.01.2012. godine obaveze za specijalizaciju i školovanje preuzela je Agencija.

Ugovori o djelu: Ukupni izdaci ostvareni po osnovu neto isplata ugovora o djelu iznose 298.142 KM. Značajniji izdaci (232.600 KM) odnose se na plaćanje lica angažovanih za obavljanje poslova za potrebe Agencije. Obzirom kako Agencija još uvijek nije u potpunosti organizaciono uspostavljena, u cilju osiguranja funkcionalnosti, angažovana su lica na osnovu ugovora o djelu. Analizirajući ove isplate, može se konstatovati da su tokom godine bila angažovana 24 lica, te da je zaključno s avgustom 2011. godine, Direkcija obustavila angažovanje 8 lica, a zaključno s 31.12.2011. godine, i sa ostalih 16 lica. O navedenom postupku je obaviještena Agencija.

Isplata preostalih 65.542 KM izvršena je za angažovanje vanjskih saradnika za potrebe Direkcije. Tokom godine angažovano je ukupno 14 lica, od čega tri lica kroz čitavu godinu. Analizirajući ove isplate može se konstatovati da su tri lica obavljale poslove definisane sistematizacijom, te za iste je isplaćena naknada u ukupnom iznosu od 27.514 KM. Ostala angažovanja lica vršena su za obavljanje povremenih poslova.

Preporučujemo Direkciji da nastavi s trendom smanjenja angažovanja lica na osnovu ugovora o djelu za poslove iz djelokruga rada Direkcije, te da preispita ovakav angažman za poslove predviđene sistematizacijom radnih mjesta.

Stručne usluge: Na kontu stručnih usluga evidentirani su troškovi u iznosu od 124.924 KM, a značajniji izdaci odnose se na plaćanje usluga Službe traganja i spašavanja (6.200 KM mjesečno) Ministarstva obrane BiH, koja je ugovorena u skladu s Aneksom XII Čikaške konvencije. Također, knjiženi su troškovi članstva u funkcionalnom bloku zračnog prostora Centralne Evrope, koji je zaključen između EUROCONTROL-a i Bosne i Hercegovine – Direkcije. Pored toga, na ovom kontu knjižene su i usluge obaveznog ljekarskog pregleda kadeta.

Usluge reprezentacije: Direkcija je internim pravilnikom definisala u koje namjene se mogu koristiti sredstva reprezentacije, kao i da pravo na korištenje sredstava reprezentacije imaju direktor i zamjenici direktora. Također, internim pravilnikom definirani su godišnji limiti sredstava reprezentacije po nosiocu, direktor do 15.000 KM, a zamjenici direktora pojedinačno do 10.000 KM. Analizirajući troškove reprezentacije može se konstatirati kako je zabilježeno smanjenje ovih troškova za preko 20% u odnosu na realizaciju troškova u 2010. godini. Značajnija realizacija troškova ostvarena je kao eksterna reprezentacija prilikom poslovnih aktivnosti.

Iako nije bilo prekoračenja definisanih godišnjih limita, u cilju jačanja sistema kontrole nad ovim izdacima, preporučujemo da se pravo na upotrebu sredstava reprezentacije definiše na mjesečnoj osnovi, te da se nastanak troška precizno definiše prema nosiocu troška i mjestu nastanka troška.

- **Povrat pozajmice**

Ukupni izdaci za inostrane kredite u 2011. godini iznosili su 2.031.287 KM. Bosna i Hercegovina je na ime Projekta izgradnje sistema za upravljanje zračnim prometom u BiH zaključila ugovor o zajmu s Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD) u ukupnom iznosu od 17.000.000 EUR. Ugovorom je definisana obaveza vraćanja kredita u 24 jednake rate za 12 godina. Ranijih godina, plaćanje obaveza po kreditu vršeno je s pozicije direktnih transfera Jedinog računa trezora. Međutim, usvajanjem Zakona o pružanju usluga u zračnoj plovidbi BiH (Službeni glasnik BiH, broj 42/09), utvrđeno je da će Direkcija kao nosilac Strategije BHATM, prenijeti na Agenciju sva prava i obaveze, uključujući i obavezu vraćanja kredita, te da će prijenos obaveze biti jasno utvrđen ugovorom koji će Agencija zaključiti s EBRD-om. Međutim u 2011. godini ugovor između Agencije i EBRD-e nije zaključen, te je plaćanje prispjelih obaveza po kreditu u 2011. godini izvršila Direkcija.

S obzirom da su dospjele obaveze po kreditu u 2010. godini izmirene s Jedinog računa trezora, Direkcija je u skladu s Odlukom o odobravanju korištenja i raspodjeli sredstava ostvarenih na osnovu pružanja usluga rutne zračne navigacije⁸ izvršila povrat sredstava na Jedinog račun trezora plaćenih u iznosu od 2.614.727 KM. Navedeni rashod nije evidentiran u finansijskim izvještajima Direkcije. Neevidentiranje ovih rashoda odgovorna osoba u finansijskoj službi Direkcije obrazlaže usmenim sugestijama dobijenim iz Ministarstva finansija i trezora BiH da se izvrši direktan prijenos sredstava s namjenski otvorenog računa za ove namjene kod Centralne banke BiH, na Jedinog račun trezora.

U finansijskim izvješćima Direkcije evidentiran je rashod u iznosu od 1.411.357 KM.

6.2. Kapitalni izdaci

Direkcija nije vršila kapitalne nabavke u 2011. godini. Iznos od 265.418 KM evidentiran na poziciji kapitalnih izdataka odnosi se na plaćanje poreza na dodanu vrijednost prilikom uvoza softvera za sistem upravljanja zračnim prometom u BiH. Nabavka robe je ugovorena i avansno plaćena u 2010. godini. S obzirom da je isporuka robe izvršena u 2011. godini, a da sredstva za ove namjene nisu rezervisana u budžetu 2010. godine, ista se morala platiti u tekućoj godini. U cilju pravilnog knjigovodstvenog evidentiranja Ministarstvo finansija i trezora BiH je dozvolilo unos na poziciji kapitalnih izdataka.

7. Bilans stanja

Ukupna aktiva Direkcije iskazana je u iznosu od **36.821.716 KM**. Aktiva se sastoji od sljedećih pozicija: novčana sredstva (10.263 KM), kratkoročna potraživanja (1.619.845 KM) te neotpisana vrijednost stalnih sredstava (35.191.608 KM). Glavninu kratkoročnih potraživanja čine potraživanja od BHANSA u iznosu od 1.411.357 KM za plaćanje dijela obaveza po EBRD kreditu. Od ukupne vrijednosti stalnih sredstava najveći dio otpada na sredstva u pripremi (34.153.455 KM). Naime na ovoj poziciji evidentirana su sredstva na osnovu ulaganja u okviru realizacije BHATM strategije. Shodno odredbama Zakon o Agenciji za pružanje usluga u zračnoj plovidbi BiH⁹ sva imovina i sredstva nabavljena iz kredita EBRD-a u okviru realizacije Strategije BHATM biće upisana u

⁸ Službeni glasnik BiH, broj 72/10

⁹ Službeni glasnik BiH, broj 43/09

knjigovodstvene evidencije Agencije nakon njenog osnivanja. Direkcija, kao nosilac realizacije BHATM Strategije treba prenijeti na Agenciju sva prava i obaveze koje proizlaze iz toga.

Ukupnu pasivu Direkcije, koja iznosi **35.823.602 KM**, čine kratkoročne tekuće obaveze (248.470 KM), od čega se na obaveze prema dobavljačima odnosi 189.512 KM, zatim obaveze prema zaposlenima (383.524 KM), i izvori sredstava (35.191.608 KM). Obaveze su većim dijelom izmirene početkom 2012. godine.

8. Javne nabavke

Usluga održavanja radarsko-komunikacione stanice na Jahorini: Direkcija je putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja provela proceduru nabave održavanja radarsko-komunikacione stanice na Jahorini – Paloševina. Ugovorena cijena za navedenu uslugu iznosi 10,76 KM po satu, s uključenim PDV-om, što mjesečno iznosi oko 8.000 KM. Poziv za pregovore upućen je na samo jednu adresu. Provedenom revizijom nismo se mogli uvjeriti da je odabrani dobavljač jedini koji može pružiti traženu uslugu održavanja. Finansiranje ove usluge u 2011. godini izvršeno je iz budžeta Direkcije, dok za istu u 2012. godini sve nadležnosti prelaze na Agenciju.

Kako je na lokaciji Jahorina neophodno imati kvalitetnu uslugu održavanja, mišljenja smo da je potrebno uraditi detaljnu analizu svih elemenata održavanja kako bi se osigurala ova strateška lokacija. Međutim, smatramo da je prilikom izbora dobavljača za navedenu uslugu održavanja, a u cilju transparentnosti, potrebno potkrijepiti navod da izabrani dobavljač jedini može da pruži traženu uslugu.

Provedenom revizijom javnih nabavki usluga osiguranja imovine i objekata uočeno je da su ugovori s najpovoljnijim ponuđačima zaključeni prije isteka roka propisanog člankom 39. Zakona o javnim nabavkama.

Preporučujemo Direkciji da pri provođenju postupaka javnih nabavki poštuje rokove propisane Zakonom o javnim nabavkama, radi izbjegavanja mogućih žalbi i eventualnog ponavljanja postupaka.

9. Prihodi

Zakonom o zrakoplovstvu BiH propisano je da će se Direkcija finansirati iz:

- budžeta institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH,
- iz dijela sredstava koje ostvaruje BiH iz naknada korisnika za pružanje usluga u zračnoj plovidbi (rutne naknade),
- iz naknade koje plaćaju putnici u odlasku s aerodroma u BiH,
- iz naknade koje plaćaju operateri zrakoplova po toni prevezene robe/tereta u civilnom zračnom prometu,
- od prihoda koje ostvaruje vlastitom djelatnošću i
- drugih izvora sukladno zakonu.

Rutne naknade: Vezano za prihode na osnovu pruženih usluga rutne zračne navigacije,

planiranje, raspoređivanje i pravdanje utroška ovih sredstava vrši se u skladu s Odlukom o raspoređivanju prihoda ostvarenih na osnovu pružanja usluga u zračnoj plovidbi u zračnom prostoru BiH za 2011. godinu, te Pravilnikom o načinu utvrđivanja i finansiranja troškova pružanja usluga rutne zračne plovidbe u zračnom prostoru BiH.

Fakturiranje i naplatu ovih prihoda vrši EUROCONTROL (Evropska organizacija za sigurnost zračne navigacije) u ime BiH, te ih transferiše na račun Ministarstva finansija i trezora BiH kod Centralne banke BiH. Sredstva se s tog računa, po utvrđenom ključu raspodjele sredstava, dijele između Direkcije, Federalne direkcije za civilno zrakoplovstvo i Direkcije za civilnu vazdušnu plovidbu Republike Srpske. U skladu sa EUROCONTROL-ovim standardima, ova sredstva se koriste za finansiranje dijela rashoda funkcija i službi Direkcije koji direktno ili indirektno učestvuju u pružanju usluga rutne zračne navigacije. Ovi troškovi se svake godine utvrđuju kroz proces izrade baze en-route troškova. Metodologija za obračun ukupne baze en-route troškova i jedinične cijene preleta definisana je odgovarajućim propisima EUROCONTROL-a.

Tokom 2011. godine izvršeno je pet raspodjela sredstava ostvarenih na osnovu pružanja usluga rutne zračne navigacije. Direkciji su doznačena sredstva u ukupnom iznosu od 9.454.232 KM.

U skladu s Odlukom o odobravanju korištenja i raspodjeli sredstava ostvarenih na osnovu pružanja usluga rutne zračne navigacije, Direkcija je iz sredstava rutnih naknada izvršila povrat pozajmice Ministarstvu finansija i trezora BiH za rate kredita koje je Ministarstvo uplatilo u 2010. godini. (vidjeti tačku 6.1 u dijelu - Povrat pozajmice).

Nadalje, provedenom revizijom konstatovno je kako Direkcija u 2011. godini nije naplaćivala ostale prihode, odnosno nije vršila ostale usluge propisane u članu 13. Zakona o zrakoplovstvu BiH, izuzev usluga rutne zračne navigacije. Spomenutim Zakonom je propisano da će se naknade utvrditi posebnom odlukom Direkcije.

Na osnovu datih preporuka u prethodnoj reviziji, Direkcija je donijela dvije odluke za naknade definisane članom 13. pomenutog Zakona. Nakon objavljivanja Odluke o visini naknade koju plaćaju operatori zrakoplova po prevezenom putniku i po toni prevezene robe u odlasku s aerodroma u BiH 17.01.2012. godine u Službenom glasniku BiH, međunarodno udruženje zrakoplovnih prevoznika (IATA) zatražilo je odgodu primjene ove Odluke, što je Direkcija i uvažila i utvrdila novi rok za početak primjene (01.06.2012. godine). Prema procjenama menadžmenta Direkcije, godišnji prihodi koji će se ostvariti primjenom ove Odluke iznositi će oko 2.500.000 KM.

Pozdravljamo aktivnosti koje je preduzela Direkcija te preporučujemo da se preduzmu radnje na dosljednoj implementaciji donešenih odluka u cilju ostvarivanja prihoda za koje je Direkcija zakonom ovlaštena.

10. Ostalo

- Program posebnih namjena – BHATM projekat

Vijeće ministara BiH je 03.10.2005. godine razmotrilo i usvojilo Strategiju razvoja sistema za upravljanje zračnim prometom u BiH (BHATM Strategija). Prvobitni rok za

završetak BHATM Strategije je bio početak 2008. godine. Implementacija BHATM Strategije počela je 01.08.2006. godine, odobravanjem kreditnih sredstava EBRD-a.

Izgradnja sistema za upravljanje zračnim prometom omogućit će:

- prestanak angažovanja agencija za pružanje usluga kontrole letenja iz susjednih država (Hrvatska i Srbija) u zračnom prostoru BiH i potpuno preuzimanje kontrole zračnog prometa iznad teritorija BiH,
- izravno povećanje prihoda BiH na osnovu pruženih usluga oblasne kontrole letenja,
- radno angažovanje, stručno obrazovanje i usavršavanje domaćeg zrakoplovnog osoblja (kontrolori letenja, tehničko osoblje, meteorološko osoblje i dr.),
- stvaranje pretpostavki za implementaciju standarda Evropske unije vezanih za razdvajanje regulatornih i operativnih funkcija kontrole letenja i pokretanje postupka formiranja Agencije za kontrolu letenja u BiH ("BHANSA") koji će objединiti upravljanje i operativni rad svih novih službi kontrole letenja u BiH i postojećih operativnih cjelina aerodromske i prilazne kontrole letenja u entitetskim direkcijama BiH.

Usvajanjem Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine¹⁰ i Zakona o Agenciji za pružanje usluga u zračnoj plovitbi Bosne i Hercegovine¹¹ postavljena je pravna osnova za razdvajanje funkcije regulatora i nadzora u civilnom zrakoplovstvu i kontroli leta od funkcije pružanja usluga u zračnoj plovitbi u zračnom prostoru iznad teritorije BiH. Shodno odredbama članka 31. stavak (1) Zakona o Agenciji za pružanje usluga u zračnoj plovitbi Bosne i Hercegovine, Direkcija će u koordinaciji sa tijelima Agencije realizovati BHATM Strategiju do potpune uspostave jedinstvenog sistema za pružanje usluga oblasne kontrole zračnog prometa s pripadajućim operativno-tehničkim službama.

Direkcija je i u 2011. godini nastavila s implementacijom BHATM Strategije. Svi građevinski radovi za potrebe BHATM projekta su završeni i spremni za predaju Agenciji. Održano je 10 koordinacijskih sastanaka s rukovodstvom Agencije. Izvršenje budžeta za BHATM projekat za 2011. godinu iskazano je u iznosu od 2.411.643 KM. Od tog iznosa, najveći dio se odnosi na zakup za smještaj telekomunikacione opreme i nabavku opreme.

O realizovanim i preostalim aktivnostima na implementaciji BHATM Strategije sa stanjem na dan 10.02.2011. godine, Direkcija je informisala Vijeće ministara BiH. U Informaciji o realizaciji Strategije upravljanja zračnim prometom u BiH se kao ključni problem, čije rješenje nije u nadležnosti Direkcije, a koji uzrokuje prolongiranje početka rada BHATM sistema, navodi da nije došlo do institucionalnog uspostavljanja Agencije (još uvijek nema usvojene sistematizacije radnih mjesta, programa rada, plana preuzimanja osoblja). Prema podacima iz spomenute Informacije, za realizaciju BHATM Strategije ukupno su utrošena sredstva u iznosu od 46.536.348 KM iz dva izvora: iz sredstava EBRD kredita 16.826.566 EUR (32.909.902 KM), te iz sredstava preleta iznad teritorija BiH 13.626.446 KM. Napominjemo da utrošak sredstava vezan za BHATM strategiju nije revidiran, s obzirom da se radi o višegodišnjem projektu za koji smatramo da ga je svrsishodnije revidirati po okončanju svih aktivnosti.

¹⁰ Službeni glasnik BiH, broj 39/09 od 19.05.2009. godine

¹¹ Službeni glasnik BiH, broj 43/09 od 02.06.2009. godine

S obzirom na kašnjenje operativne uspostave Agencije, Vijeće ministara BiH je 23.11.2011. donijelo zaključak kojim se konstatuje pomjeranje roka za početak operativnog rada BHATM sistema za 01.11.2012. godine. Zadužena je Direkcija da izvrši zatvaranje onih dijelova BHATM projekta koji su završeni, te da izvrši prijenos opreme i objekata koji su izgrađeni, adaptirani ili nabavljeni u svrhu izgradnje BHATM sistema.

Preporučujemo Vijeću ministara BiH i resornom ministarstvu, a imajući u vidu višestruke koristi koje bi Bosna i Hercegovina imala konačnom implementacijom BHATM Strategije, da u saradnji s Direkcijom i Agencijom ubrza proces operativnog osposobljavanja Agencije te pruži svu potrebnu pomoć Direkciji u cilju zatvaranja BHATM projekta.

11. Korespondencija

Direkcija je u ostavljenom roku dostavilo komentare na Nacrt izvještaja o reviziji za 2011. godinu u kojima nije bilo primjedbi na iznesene nalaze i preporuke.

Vođa tima za finansijsku reviziju

Danijel Jozić, viši revizor

Rukovodilac Odjela za finansijsku reviziju

Munevera Baftić, viši revizor

U reviziji učestvovali:

Nataša Pavlović, revizor

Osman Paćuka, revizor

Rukovodilac Odjela za razvoj, metodologiju i kontrolu kvaliteta revizije

Dragoljub Kovinčić, viši revizor

III PRILOG

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI I IZJAVA O ODGOVORNOSTIMA

Izjava o odgovornostima rukovodstva

Međunarodni standard vrhovnih revizionih institucija (ISSAI 1580) predviđa da revizor treba da dobije odgovarajuću izjavu od rukovodstva institucije kao dokaz da rukovodstvo priznaje svoju odgovornost za objektivno prikazivanje finansijskih izvještaja saglasno mjerodavnom okviru finansijskog izvještavanja, te da je odobrilo finansijske izvještaje.

Rukovodstvo **Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine** (u daljem tekstu: Direkcije) dužno je da osigura da finansijski izvještaji za 2011. godinu budu izrađeni u skladu sa Zakonom o finansiranju institucija BiH (Službeni glasnik BiH broj 61/04 i 49/09), Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija BiH (Službeni glasnik BiH broj 33/07) i Pravilnikom o računovodstvu budžeta institucija BiH (Protokol Ministarstva finansija i trezora BiH broj 01-St4-16-1810/05 od 30.05.2005. godine). Rukovodstvo je također obavezno da postupa u skladu sa Zakonom o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2011. godinu (Službeni glasnik BiH broj 12/12) i pratećim uputstvima, objašnjenjima i smjernicama koje donosi Ministarstvo finansija i trezora BiH, kao i ostalim zakonima u Bosni i Hercegovini, tako da finansijski izvještaji daju fer i istinit prikaz finansijskog stanja i rezultate poslovanja Direkcije.

Pri sastavljanju takvih finansijskih izvještaja odgovornosti rukovodstva obuhvataju garancije:

- da je osmišljen i da se primjenjuje i održava sistem internih kontrola koji je relevantan za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja;
- da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze;
- da finansijski izvještaji sadrže sve relevantne podatke i analize izvršenja budžeta, kao i podatke o sistemu internih kontrola i realizaciji preporuka revizije.
- da se u poslovanju primjenjuju važeći zakonski i drugi relevantni propisi;

Rukovodstvo je također odgovorno za čuvanje imovine i resursa od gubitaka, pa stoga i za preduzimanje odgovarajućih mjera da bi se spriječile i otkrile pronevjere i ostale nezakonitosti.

Datum: 23.04.2012. godine

Direktor:

Đorđe Ratkovic

Pregled rashoda budžeta za 2011. godinu

Naziv institucije: Direkcija za civilno zrakoplovstvo BiH

Tabela I Zbirna

Opis	Odobreni budžet	Usklađivanja budžeta	Ukupni budžet (2+3)	Izvršenje budžeta	Indeks 5/4
1	2	3	4	5	6
1. Tekući izdaci	8.400.415		8.400.415	8.346.532	99
Bruto plaće i naknade	2.109.676		2.109.676	2.098.815	99
Naknade troškova zaposlenih	607.893		607.893	607.892	100
Putni troškovi	410.131		410.131	367.143	90
Izdaci telefonskih i pošt.usluga	129.701		129.701	129.671	100
Izdaci za energiju i kom. usluge	311.217		311.217	311.217	100
Nabavka materijala	43.459		43.459	43.458	100
Izdaci za usl. prijevoza i goriva	69.990		69.990	69.990	100
Unajmljivanje imovine i opreme	1.773.211		1.773.211	1.773.211	100
Izdaci za tekuće održavanje	172.070		172.070	172.069	100
Izdaci za osiguranje	59.646		59.646	59.646	100
Ugovorene usluge i druge usluge	1.302.064		1.302.064	1.302.063	100
Povrat kredita	1.411.357		1.411.357	1.411.357	100

2. Kapitalni izdaci	256.286	0	256.286	256.286	100
Nabavka zemljišta			0		
Nabavka građevina			0		
Nabavka opreme	256.286		256.286	256.286	100
Nabavka ostalih stalnih sreds.			0		
Rekonstrukcija i inves.održ.			0		

I Ukupno (1+2+3)	8.656.701	0	8.656.701	8.602.817	99
II Prosječan broj zaposlenih				73	

4. Novčane donacije			0	0	0
					0
					0

Rukovodstvo je ove izvještaje odobrilo 23.02.2012. godine

Direktor:
Đorđe Ratkovica

Bilans stanja na 31.12.2011. godine

Naziv institucije: Direkcija za civilno zrakoplovstvo BiH

			Zbirni
Opis	31.12.2010	31.12.2011.	Indeks 3/2
1	2	3	4
1. Gotovina, krat.potraživanja, razgraničenja i zalihe	10.633	1.630.108	15.331
Novčana sredstva	10.331	10.263	99
Kratkoročna potraživanja	302	1.619.845	536.372
Kratkoročni plasmani			0
Interni finansijski odnosi			0
Zalihe			0
Kratkoročna razgraničenja			0
2. Stalna sredstva	33.630.491	35.191.608	105
Stalna sredstva	34.508.436	36.361.405	105
Ispravka vrijednosti	877.945	1.169.797	133
Neotpisana vrijednost stalnih sredstava	33.630.491	35.191.608	105
Dugoročni plasmani			0
Dugoročna razgraničenja			0
UKUPNO AKTIVA (1+2)	33.641.124	36.821.716	109

3. Kratkoročne obaveze i razgraničenja	579.574	631.994	109
Kratkoročne tekuće obaveze	342.270	248.470	73
Kratkoročni krediti i zajmovi			0
Obaveze prema zaposlenima	237.304	383.524	162
Interni finansijski odnosi			0
Kratkoročna razgraničenja			0
4. Dugoročne obaveze i razgraničenja	0	0	0
Dugoročni krediti i zajmovi			0
Ostale dugoročne obaveze			0
Dugoročna razgraničenja			0
5. Izvori sredstava	33.630.491	35.191.608	105
Izvori sredstava	33.630.491	35.191.608	105
Ostali izvori sredstava			0
Neraspoređeni višak prihoda/rashoda			0

UKUPNO PASIVA (3+4+5)	34.210.065	35.823.602	105
------------------------------	-------------------	-------------------	------------

Napomena: Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija Bosne i Hercegovine, čl.8. stav 4., napomenuto je da bilans stanja budžetskih korisnika **neće biti uravnotežen** (aktiva jednaka pasivi) zbog programski uspostavljenog sistema Glavne knjige, dok će bilans stanja koji radi Ministarstvo finansijski i trezora na nivou budžeta institucija Bosne i Hercegovine za tekuću godinu biti uravnotežen.

Rukovodstvo je ove izvještaje odobrilo 23.02.2012. godine.

Direktor:
Đorđe Ratkovic